

الشمس
الحرمان
الحرمان

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

سرشناسه:	مسعودی، اصغر، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور:	روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن/اصغر مسعودی.
مشخصات نشر:	قم : مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری:	۳۳۶ص.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۹۶۵-۶
وضعیت فهرست نویسی:	فیبیا
یادداشت:	کتابنامه.
یادداشت:	چاپ دوم: ۱۳۹۵ (فیبا).
موضوع:	مناظره
موضوع:	مناظره -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
شناسه افزوده:	جامعة المصطفی ﷺ العالمية.
رده بندی کنگره:	مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ PN۴۱۸۱/م۵ر۹ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی:	۸۰۸/۵۳
شماره کتابشناسی ملی:	۴۰۵۷۳۶۴

روش مناظره آداب و مهارت‌های آن

اصغر مسعودی

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن

مؤلف: اصغر مسعودی

چاپ دوم: ۱۳۹۵ ش / ۱۴۳۸ ق

ناشر: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: نارنجستان ● قیمت: ۱۵۵۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۳۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

- ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نبش کوچه ۱۸
تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۵-۹ دورنگار: داخلی ۱۰۵-۳۷۸۳۹۳۰۹ +۹۸ ۲۵
- ایران، قم، بلوار محمدامین، سه‌راه سالاریه. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶
- ایران، قم، ساختمان ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۰۸. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۴۲۴۰۲

pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

https://telegram.me/pub_almostafa

با سپاس از دست‌اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

- ناظر گرافیک: مسعود مهدوی
- ناظر چاپ: نعمت‌الله یزدانی

- مدیر انتشارات: مرتضی محمدعلی نژاد شانی
- مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری
- ناظر فنی: محمدباقر شکری

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نو، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آن، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت افراد متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شود.

جهانی‌شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی اقتضا دارد که دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی، تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید. این فرایند گاه در پرداختن به مباحث بنیادین و تدوین متون تخصصی تعریف می‌شود و گاه در نگارش بحث‌های علمی، اما نه چندان پیچیده و تخصصی به ظهور می‌رسد.

از طرفی بالندگی مراکز آموزشی در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. بازنگری در متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها نیز این انسجام و پویایی و در نتیجه نشاط علمی مراکز آموزشی را در پی دارد.

در این بستر، حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی

۶ روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن

است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی اند.

«جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب را سرلوحه تلاش خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این فرایند است.

«مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ» با قدردانی و سپاس از فاضل ارجمند جناب آقای اصغر مسعودی مؤلف کتاب روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن و تمام عزیزانی که در تولید این اثر همیاری و همفکری داشته‌اند، آن را به جویندگان فرهنگ و اندیشه ناب اسلامی تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ ﷺ

مقدمه پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾

قرآن، به قلم و آنچه از آن تراوش نماید، سوگند یاد کرده و علم را به ذات خود شرافتمند و فخیم دانسته و از باب تا محراب، کائنات را سراسر، میدان حضور علم و عالم و معلوم خوانده است. از این رو حقیقت‌مداری اصیل‌ترین و زیباترین راز هستی و حقیقت‌طلبی، ماندگارترین و برترین گرایش آدمی است.

داستان پر رمز و راز حقیقت‌جویی بشر، سرشار از تکاپوی مجاهدان و عالمانی است که در مصاف بین حق و باطل، سربلندی و شرافت ذاتی حق را نمایان ساخته‌اند. علم برخاسته از سیرت پاک و عقل سلیم، در پرتو انوار آسمانی وحی، هم کمال انسانی، عظمت روحی و تعالی معنوی به انسان بخشیده، فکر، اندیشه و خیال او را به پرواز درمی‌آورد و هم سعادت جامعه را تأمین کرده و سطح آن را به جامعه‌ای نمونه و پیشرو ارتقا می‌بخشد.

انقلاب سراسر نور اسلامی ایران اعتلای کلمه الله و برپایی تمدن جهانی اسلام را فراروی بشر قرار داده و فروپاشی و افول تمدن‌های پوشالی مادی را نوید داده است و با اندیشه فقاهتی در اداره حکومت و نظریه مترقی «ولایت فقیه»، طرازی از مسئولیت‌ها و مأموریت‌های حوزه‌های علمیه و روحانیت را عرضه کرد که امید و نشاط را برای

۸ روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن

تمام آزادی خواهان و حق طلبان سراسر جهان به ارمغان آورده است. در این راستا، رهبر فرزانه انقلاب (مدظله)، بر حرکت فراگیر و بسیج همه توانمندی‌ها و اراده‌ها جهت تحقق جنبش نرم‌افزاری و نهضت تولید علم و تحول در علوم انسانی و نیز یافتن راه‌های میان‌بر و دانش‌افزا تأکید ورزیده‌اند.

جامعه المصطفیٰ ﷺ العالمية، نمادی درخشان از این رسالت جهانی و همت بین‌المللی انقلاب اسلامی است که بار مسئولیت تربیت مجتهدان، عالمان، محققان، متخصصان، مدرسان، مبلغان، مترجمان، مربیان و مدیران پارسا، متعهد و زمان‌شناس را بردوش داشته و با تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی و قرآنی و گسترش مبانی و معارف اسلامی، به نشر و ترویج اسلام ناب محمدی ﷺ و معارف بلند و تابناک مکتب اهل بیت ﷺ همت می‌گمارد.

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفیٰ ﷺ نیز که مهم‌ترین و گسترده‌ترین مجموعه پژوهشی المصطفیٰ ﷺ است، بومی‌سازی و بازتولید اندیشه دینی معاصر متناسب با نیازها و اقتضائات عرصه بین‌الملل، تبیین، تولید و تعمیق اندیشه دینی، گشودن افق‌های نوین فکری و معرفتی در دنیای معاصر، پاسخ‌گویی به مسائل و شبهات فکری و معرفتی مخاطبان و تأمین و تدوین متون و منابع درسی و کمک‌درسی، به‌ویژه با رویکرد اسلامی‌سازی علوم و پشتیبانی علمی از فعالیت‌های سازمانی المصطفیٰ ﷺ را از جمله مأموریت‌ها و رسالت‌های خود می‌داند.

اثر علمی پیش روی نیز که به همت مؤلف محترم جناب آقای اصغر مسعودی، برای دوره کارشناسی رشته کلام اسلامی به عنوان متن درسی تهیه و تدوین شده است، در چارچوب اهداف جامعه المصطفیٰ ﷺ، مبتنی بر نیازهای بین‌المللی صورت پذیرفته و در اختیار خوانندگان محترم قرار گرفته است.

در پایان ضمن ارج نهادن به تلاش‌های خالصانه مؤلف محترم، از دست اندرکاران

مقدمه پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ ۹

محترم آماده‌سازی و انتشار این اثر ارزشمند، به‌ویژه همکاران محترم انتشارات المصطفی ﷺ و همه عزیزانی که در تدوین و نشر آن نقش داشته‌اند، قدردانی و سپاس به عمل می‌آید.

با احترام

دفتر تدوین متون درسی

پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ

فهرست

مقدمه.....	۲۱
درس اول: تاریخچه مناظره.....	۲۵
تاریخچه مناظره.....	۲۵
مناظره در ادب فارسی.....	۲۹
مناظره در میان مسلمانان.....	۳۰
۱. مؤمن طاق.....	۳۲
۲. هشام بن حکم.....	۳۳
۳. قیس الماصر.....	۳۴
۴. فضل بن شاذان.....	۳۵
۵. شیخ مفید.....	۳۵
۶. سید مرتضی (علم الهدی).....	۳۶
۷. شهید ثانی.....	۳۷
۸. علامه حلی.....	۳۷
۹. علامه سید شرف الدین عاملی.....	۳۸
۱۰. سلطان الواعظین.....	۳۹
درس دوم: جایگاه و فواید مناظره.....	۴۳
راه‌های کاربردی برای هدایت انسان‌ها.....	۴۴
ارزش زدودن شبهات.....	۴۵
حساس بودن نسبت به گسترش شبهات.....	۴۶

۱۲ روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن

۴۷	تربیت افراد متخصص برای مناظره در موضوعات مختلف
۴۹	جدال احسن
۵۱	جدال غیر احسن
۵۲	سرچشمه مجادله به باطل
۵۲	۱. پایمال نمودن حق و اثبات باطل
۵۲	۲. جهالت
۵۳	۳. پیروی از وسوسه‌های شیطانی
۵۳	۴. عناد با حق و اصرار بر باطل
۵۳	۵. کبر و غرور
۵۴	فواید مناظره
۵۴	۱. احیای عقل و تکامل علوم
۵۵	۲. پرورش اندیشه‌های آزاد
۵۵	۳. پاسخ به مدعیان مناظره از ادیان و مذاهب باطل
۵۵	۴. تبیین حقایق از طریق مناظره
۵۶	۵. عمل به اوامر دین
۵۹	درس سوم: تعریف و شرایط مناظره
۵۹	مقدمه
۵۹	مناظره در لغت
۶۱	مناظره در اصطلاح
۶۳	منظور از جدل احسن
۶۶	واژه‌های دیگر
۶۶	۱. مرء
۶۷	۲. منازعه
۶۷	۳. مکابره
۶۷	اشکال مناظره
۶۸	تعیین مدیر
۶۹	وظایف مدیر جلسه
۷۰	آیین‌نامه یا شرایط مناظره
۷۰	تعیین موضوع
۷۱	تعیین خط قرمزها

فهرست ۱۳

۷۱	تقسیم مناسب وقت
۷۱	زمان و مکان برگزاری مناظره
۷۲	عصبانی نشدن و فریاد نزدن در بحث
۷۲	عدم قطع کلام
۷۳	شرط عدم خروج از موضوع
۷۳	تعیین طرف بحث و عدم دخالت دیگران
۷۳	استناد به منبع مورد قبول
۷۴	رابطه عمل بد افراد و دین و مذهب
۷۵	رابطه اقوال شاذ و دین و مذهب
۷۹	درس چهارم: اهداف مناظره
۷۹	حقیقت جویی
۸۰	بصیرت بخشی
۸۱	اتمام حجت
۸۲	تقلیدستیزی و مبارزه با تعصبات
۸۴	پاسخ به شبهات
۸۵	اهداف غیر صحیح
۸۶	با چه کسانی مناظره نکنیم؟
۹۱	درس پنجم: انواع مناظره (۱) مناظره برهانی و جدلی
۹۱	مقدمه
۹۲	نظراول: تقسیم مناظره به جدال احسن و جدال غیر احسن
۹۴	۱. جدل محمود و مذموم
۹۴	۲. جدل برای تثبیت حق یا باطل
۹۵	۳. جدال از روی علم و بدون علم
۹۵	نظر دوم: تقسیم مناظره به انواع پنج گانه استدلال
۹۵	اقسام مناظره
۹۶	۱. مناظره برهانی
۹۶	فایده برهان
۹۷	۲. مناظره جدلی
۹۷	الف) تعریف جدل

۹۸	ب) وضع، مجیب و سائل
۹۸	ج) غرض از جدل
۹۸	د) تفاوت جدل و مناظره
۹۹	ه) تفاوت جدل و برهان
۹۹	و) مقدمات جدل
۱۰۰	ز) ابزار و ادوات جدل
۱۰۰	ح) فایده و ضرورت جدل
۱۰۱	ط) آداب جدل
۱۰۷	درس ششم: انواع مناظره (۲) مناظره خطابی، شعری و مغالطی
۱۰۷	۳. مناظره خطابی
۱۰۸	الف) تعریف خطابه
۱۰۹	ب) اجزای خطابه
۱۰۹	ج) عمود
۱۰۹	د) اعوان
۱۰۹	ه) وظایف خطیب و فواید خطابه
۱۰۹	و) آداب خطابه و ویژگی‌های خطیب
۱۱۱	۴. مناظره شعری
۱۱۱	الف) تعریف شعر
۱۱۳	ب) فواید شعر
۱۱۴	ج) سبب تأثیر شعر در انسان‌ها
۱۱۴	د) نمونه‌ای از تأثیر شعر
۱۱۵	ه) نمونه‌هایی از مناظره شعری
۱۱۶	و) گفت‌وگوی دل‌با طناب
۱۱۷	۵. مناظره مغالطی
۱۱۸	الف) تعریف مغالطه
۱۱۹	ب) ضرورت و فایده مغالطه
۱۲۵	درس هفتم: پیش‌نیازهای مناظره
۱۲۵	مقدمه
۱۲۵	تسلط علمی

فهرست ۱۵

۱۲۷	گستره شناخت
۱۲۹	شناخت ظرفیت‌های فکری و روحی
۱۲۹	شناخت فرهنگ و آداب اجتماعی
۱۳۰	توانایی و قدرت
۱۳۱	۱. تمرین و ممارست
۱۳۳	۲. توجه به مثال و تشبیه
۱۳۴	شناخت انواع مغالطات
۱۳۵	۱. مغالطه‌های لفظی
۱۳۵	الف) مغالطه به اشتراک اسم
۱۳۶	ب) مغالطه در هیأت ذاتی لفظ
۱۳۶	ج) مغالطه در اعراب و نقطه‌گذاری (ایهام ساختاری)
۱۳۶	د) مغالطه ممارات
۱۳۷	ه) مغالطه ترکیب مفصل
۱۳۸	و) مغالطه تفصیل مرکب
۱۳۸	۲. مغالطه‌های معنوی
۱۴۲	انواع مغالطات بر اساس اجزاء بیرونی (اجزاء عرضی)
۱۴۵	درس هشتم: قواعد مناظره (۱)
۱۴۵	مقدمه
۱۴۶	آگاهی از مبانی فکری طرف مقابل
۱۴۷	استفاده مناسب از مبانی طرف مقابل
۱۵۰	استفاد از تناقضات طرف مقابل
۱۵۱	تکیه بر اصول مشترک
۱۵۱	استفاده از مطالب صحیح
۱۵۳	توجه به اسباب اختلاف احادیث
۱۵۶	توجه به احادیث موضوعه
۱۶۱	درس نهم: قواعد مناظره (۲)
۱۶۱	مقدمه
۱۶۱	نسبت ندادن فعل افراد به مذهبشان
۱۶۲	عدم قضاوت کلی درباره اعمال پیروان مذاهب و ادیان باطل

۱۶ روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن

۱۶۳	عدم اسناد آراء شاذ و نادر به دین و مذهب
۱۶۳	تفکیک میان فرقه‌ها و مذاهب مختلف
۱۶۴	مناظره با افراد هم‌رتبه
۱۶۵	بی‌توجهی به مقام طرف مقابل
۱۶۵	مشخص کردن محل بحث
۱۶۶	رعایت سیر منطقی
۱۶۶	شروع محکم و مستدل
۱۶۶	واژه‌شناسی بحث
۱۶۷	عدم استفاده از واژه‌های نامأنوس
۱۶۷	مقایسه درست
۱۶۸	مدیریت زمان
۱۶۹	انتقال تدریجی مطالب
۱۶۹	برقراری ارتباط
۱۷۰	دعوت غیر مستقیم
۱۷۱	شناسایی معاند از غیر معاند
۱۷۵	درس دهم: مهارت‌ها (۱)
۱۷۵	مقدمه
۱۷۶	محسوس نمودن امور معقول
۱۷۶	جواب دادن در قالب سؤال از مخاطب
۱۷۷	تقدم جواب نقضی
۱۷۹	مدعی باید دلیل بیاورد
۱۸۰	تفکیک سؤالات
۱۸۰	برگرداندن سؤال به مخاطب
۱۸۱	اکتفا به یک جواب قوی
۱۸۱	اقرار گرفتن ناخواسته از طرف مقابل
۱۸۲	نوشتن اشکالات طرف مقابل در وسط بحث
۱۸۲	انتقال از استدلال پیچیده به جواب ساده
۱۸۳	پاسخ به شبهه و طرح شبهه (برخورد فعال)
۱۸۳	پاسخ مناسب، کوتاه و مستدل
۱۸۴	تأمل در جواب

فهرست ۱۷

۱۸۴	پرهیز از مباحث حساسیت برانگیز
۱۸۶	جلوگیری از خروج از موضوع
۱۸۸	پیش‌گیری از دخالت دیگران در بحث
۱۹۳	درس یازدهم: مهارت‌ها (۲)
۱۹۳	مهارت در طرح پرسش
۱۹۵	آشنایی با سؤال‌های تهاجمی
۱۹۶	نمونه‌ای از سؤال‌های امام صادق <small>علیه السلام</small> از منکر خداوند
۱۹۹	شناخت درست و دقیق منابع
۲۰۰	آشنایی با مسئله حذف و تحریف در کتب
۲۰۲	آشنایی با امتیازات پاسخ خوب
۲۰۴	آشنایی با مثل و تشبیه
۲۰۴	نمونه‌ای از مثل‌های قرآنی
۲۰۵	نمونه‌ای از مثال‌های روایی
۲۰۶	تسلط بر اشعار
۲۰۶	پیوستگی مهارت‌های پنج‌گانه منطقی
۲۰۷	آشنایی با مطالب و موارد خاص
۱۱۲	درس دوازدهم: آداب و شرایط مناظره
۲۱۱	توکل و استعانت از خدا
۲۱۳	پیروی از معیارهای عقلی و علمی
۲۱۴	احترام به طرف مقابل بحث
۲۱۵	نرمی و مدارا
۲۱۶	صبر در برابر الفاظ اهانت‌آمیز
۲۱۸	پرهیز از ملامت و سرزنش
۲۱۹	ادب در گفتار
۲۲۰	خوب گوش کردن
۲۲۱	گفتار ناصحانه
۲۲۱	حق‌پذیری و رعایت انصاف
۲۲۴	چهره بشاش
۲۲۴	دوری از درخواست اعتراف به گناه

۱۸ روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن

۲۲۵.....	پاسخ مناسب و برخورد فعال
۲۲۵.....	رعایت وحدت اسلامی
۲۲۵.....	تفاوت واژه‌های سب و شتم و لعن
۲۲۵.....	۱. لعن
۲۲۷.....	۲. سب
۲۲۹.....	۳. فحش
۲۳۵.....	درس سیزدهم: آفات مناظره
۲۳۵.....	جهالت و نادانی
۲۳۶.....	تقلید کورکورانه از گذشتگان
۲۳۸.....	پیروی از هوا و هوس
۲۳۹.....	خشم و غضب
۲۴۱.....	مغالطه
۲۴۱.....	تکبر و خود بزرگ بینی
۲۴۳.....	تنفر و بدبینی
۲۴۴.....	کینه‌توزی و حسد
۲۴۴.....	تجسس و بیان عیوب افراد
۲۴۵.....	نپذیرفتن حق
۲۴۵.....	تظاهر و ریاکاری
۲۴۷.....	سخنان ناروا و گفتارهای حرام
۲۴۷.....	شادمانی از اندوه دیگران و نارضایتی از شادمانی دیگران
۲۴۸.....	نفاق و دورویی
۲۴۹.....	غیبت و تهمت
۲۵۱.....	تشویش افکار
۲۵۵.....	درس چهاردهم: کتاب‌شناسی
۲۵۵.....	مقدمه
۲۵۶.....	کتاب‌های مناظره
۲۵۷.....	کتاب‌های مناظرات
۲۵۸.....	الایضاح
۲۵۸.....	الفصول المختارة

فهرست ۱۹

۲۵۹.....	الاحتجاج على أهل اللجاج
۲۶۰.....	المراجعات
۲۶۱.....	شبهای پیشاور
۲۶۳.....	المتحولون
۲۶۳.....	الغدیر
۲۶۴.....	پاسخ به شبهات پیرامون قرآن
۲۶۴.....	معرفی کتب دو نفر از شخصیت‌ها
۲۶۵.....	کتب شیخ مفید
۲۶۶.....	آیت الله جعفر سبحانی
۲۷۱.....	درس پانزدهم: سیره و روش مناظرات معصومین <small>علیهم‌السلام</small>
۲۷۱.....	مناظره پیامبر <small>صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم</small>
۲۷۲.....	مناظره امام علی <small>علیه‌السلام</small> با معاویه
۲۷۴.....	امام حسن <small>علیه‌السلام</small> و سؤال یهودی
۲۷۴.....	مناظره در مورد صلح با معاویه
۲۷۶.....	مناظره امام حسین <small>علیه‌السلام</small> با کوفیان
۲۷۸.....	مناظره امام سجاد <small>علیه‌السلام</small>
۲۷۹.....	مناظره امام باقر <small>علیه‌السلام</small>
۲۸۱.....	مناظره امام صادق <small>علیه‌السلام</small>
۲۸۲.....	مناظره امام کاظم <small>علیه‌السلام</small>
۲۸۴.....	مناظرات امام هشتم <small>علیه‌السلام</small>
۲۸۵.....	وجوب دفع ضرر محتمل
۲۸۷.....	مناظره امام جواد <small>علیه‌السلام</small>
۲۸۹.....	مناظره امام هادی <small>علیه‌السلام</small> با فقها
۲۹۰.....	مناظره امام حسن عسگری <small>علیه‌السلام</small> با اسحاق کندی
۲۹۲.....	مناظره امام زمان <small>علیه‌السلام</small> با مخالفان از طریق نایبان
۲۹۳.....	روش‌شناسی مناظرات پیامبران و ائمه <small>علیهم‌السلام</small>
۳۰۱.....	پیوست ۱: نمونه‌ای از مناظرات
۳۰۱.....	مناظره امام کاظم <small>علیه‌السلام</small> با مهدی عباسی
۳۰۲.....	مناظره امام صادق <small>علیه‌السلام</small>

۲۰ روش مناظره، آداب و مهارت‌های آن

- ۳۰۵..... روش صحیح در انفاق.
- ۳۰۸..... دیگر استدلال‌ات امام علیه السلام.
- ۳۱۰..... مناظره حضرت رضا علیه السلام با رأس الجالوت.
- ۳۱۰..... مناظره با عمران صائبی.
- ۳۱۱..... عمران پس از مسلمان شدن.
- ۳۱۱..... مناظره امام جواد علیه السلام.
- ۳۱۴..... تعدد زوجات.
- ۳۱۵..... مناظره علامه امینی رحمته الله درباره غلو.
- ۳۱۶..... مناظره حجاج و یحیی بن یعمر.
- ۳۱۶..... چرا حسن و حسین را فرزند پیامبر می‌دانیم؟
- ۳۱۸..... هشام و مناظره با عمرو بن عبید معتزلی.
- ۳۲۰..... مناظره علامه حلی و علمای عامه در حضور شاه خدابنده.
- ۳۲۱..... مناظره علامه سید شرف الدین و عبدالعزیز آل سعود.
- ۳۲۳..... کتابنامه